

-Det er dejligt glat, siger Frederick, da det nye glasøje er sat på plads.

FREDERICKS TOLVTE ØJE

Et glimt fra store glasøjedag
på Århus Sygehus

Af Lasse Foghsgaard Foto Jonna Fuglsang Keldsen

Glaspusterne kommer fra firmaet F.Ad. Müller Söhne, som er et tysk familieforetagende. De har siden 1924 turneret rundt på hospitaler i Danmark.

■ Døren står på vid gab, og en intens varme møder Frederick på 12 år, da han træder ind i rummet sammen med sin mor, far, mormor og morfar. Det er ikke den lavtstående sol, der skinner ind gennem vinduet, der har fået rummets temperatur til at stige, men derimod tre glasflammer, som brænder konstant. Århus Sygehus har nemlig fået deres årlige besøg af tre tyske glaspustere, der har speciale i at lave glasøjne.

Her har Frederick været fast gæst hvert år, siden han som lille fik konstateret kræft i øjet, og øjet ikke var til at redde. Frederick kan godt mærke, at tiden for et øjenskift er ved at være inde, fordi øjenhulen med alderen bliver større og større.

-Lige nu føler jeg ofte, at jeg nærmest skal gribe glasøjet med mit nederste øjnlåg. Men det er kun noget, jeg føler, for jeg har aldrig været det mindste tæt på at tabe det. Ikke engang ved en hård tackling til fodbold. Men jeg kan også mærke, at glasøjet er slidt. Det er ikke glat, og det føles som et glas, som er blevet vasket alt for mange gange i en opvaskemaskine, siger Frederick, mens han sætter sig til rette foran en af glaspusternerne.

Glasøje med stor pupil

Glaspusteren læner sig hen mod Frederick og kigger ham dybt i øjnene. Han tager kassen med blå øjne og sætter den til hans kind. Han kigger skiftevis på Fredericks øjne og kassen, og til sidst beslutter han at tage et glasøje med stor pupil, og som matcher Fredericks blå øje.

-Børns pupiller reagerer meget hurtigt på skiftende lysforhold, og i mangel på skarpt lys bliver pupillen hurtigt stor hos børn, mens pupillen hos voksne er meget langsommere om at reagere, siger glaspusteren på flydende dansk, mens han sætter en sugekop på Freder-

icks gamle glasøje og med et snuetag trækker det ud.

Øjnlåget falder ned og dækker for øjenhulen. Frederick nyser med det samme, sikkert fordi solens stråler rammer øjenhulens følsomme slimhinder. Glaspusteren sammenligner farven fra det gamle glasøje med det ny, fortryder sit førstevalg og tager et nyt øje fra kassen, der er lidt mindre blåt.

Maler blodårer

Glaspusteren varmer nu det ny glasøje op over flammen og sætter et pusterør på, så han med luft fra munden kan give glasøjet den samme form som det gamle - blot en anelse større. Men inden, han når så langt, tager han en glaspind med en dyb rød farve frem, og tegner små røde streger i den hvide del af glasøjet, så det kommer til at ligne mønsteret af blodårer i Fredericks raske øje. Med en hurtig manøvre fra glaspusteren ændrer glasøjet form fra at ligne en rund bordtennisbold til en halvmåne formet som en skål.

-Ja, den form kom også som en overraskelse for mine klassekammerater, da jeg holdt et foredrag for dem i skolen og sendte et af mine gamle glasøjne rundt, som de kunne røre ved og føle på. Her fortalte jeg dem også, hvor lille øjenhulen var, men jeg tog det ikke ud, for det skal min mor eller far stadig hjælpe mig med de sjældne gange, det skal ske, hvis jeg f.eks. får sand eller jord i øjet, siger Frederick.

Da øjet er kølnet af, sætter glaspusteren det nye glasøje ind i Fredericks øjenhule.

Perfekt

-Det er perfekt, siger Frederick og blinker et par gange. Glaspusteren spørger, om han ikke vil se resultatet og Frederick siger, det kan han da godt. Da han får placeret håndspejlet lige foran sig, kigger han med det samme på sit hår, og med et par hurtige håndbevægelser sætter han det, som det skal sidde.

FAKTA OM RETINOBLASTOM

Kræft i øjet (retinoblastom) opstår under nethindens udvikling i de tidlige børneår. Der er ca. fem nye tilfælde om året i Danmark. Sygdommen findes i en arvelig og en ikke-arvelig form og ca. 95 pct. bliver helbredt. Tegn på sygdommen er hyppigst, at pupillen i det ramte øje lyser hvidligt-gult, som når lys reflekteres i en kats øje eller skelen.

Læs mere om sygdommen på hjemmesiden for Støttegruppen for Retinoblastomfamilier på <http://home6.inet.tele.dk/bratten/retinosite/retinoblastom.html>